

گزارش کنفرانس بین‌المللی صلح از طریق حکومت قانون

جناب آقای هاشم وکیل رئیس محترم کانون وکلاء دادگستری

با کمال احترام باستحضار خاطر شریف می‌رساند: بطوریکه خاطر شریف مستحضراست در سال ۱۹۶۳ مجمع بین‌المللی صلح از طریق حکومت قانون در شهر آتن تشکیل و متجاوز از هزار نفر از وکلاء دادگستری و قضات و حقوق‌دان‌ها و استادان حقوق از صد کشور در آن شرکت نمودند کانون وکلاء ایران نیز نمایندگان مرحوم سرشار نایب رئیس وقت کانون در آن کنفرانس شرکت داشت.

در کنفرانس مزبور قطعنامه ای صادر گردید و جریان بوسیله مرحوم سرشار با اطلاع کانون وکلاء رسیده است و مقرر آن بود که در سال ۱۹۶۵ کنفرانس دیگری در شهر واشنگتن منعقد گردد و تاریخ تشکیل آن از ۱۲ تا ۱۸ سپتامبر معین شده بود که از جناب عالی بسمت ریاست کانون وکلاء ایران دعوت بعمل آمد و اینجانب و آقایان دکتر ابوالبشر فرمانفرمائیان و مجید امیرابراهیمی نمایندگان کانون وکلاء معرفی شدیم جناب آقای دکتر باقر عاملی وزیر دادگستری و جناب آقای احمدی بختیاری رئیس شعبه یازدهم دیوان عالی کشور هم بحسب دعوت جداگانه در کنفرانس شرکت نمودند آقای حمید وارسته نیز نمایندگان کانون وکلاء آذربایجان شرکت نمود بر خلاف دعوت قبلی که مخارج سفر از قبیل کرایه طیاره و هتل رئیس کانون وکلاء یا نماینده او از طرف مرکز صلح از طریق حکومت قانون پرداخته میشد این بار هزینه‌های مزبور بعهده شخص نمایندگان کانون بود و از طرف مرکز مزبور چیزی پرداخته نشد.

خاطر شریف را باین نکته جلب میکنم که در کنفرانس آتن مقرر گردید مرکزی برای این مجمع بین‌المللی تعیین شود و این مرکز بنام مرکز صلح جهانی از طریق حکومت قانونی در کنفرانس موسوم گردید و هدف این مرکز هماهنگ ساختن و پیشرفت تکامل حقوق بین‌المللی جهت صلح جهانی میباشد این مرکز در شهر واشنگتن بوجود آمد و کنفرانس سال ۱۹۶۵ در واشنگتن نتیجه مساعی مرکز نامبرده بوده است.

در دومین کنفرانس صلح جهانی از طریق حکومت قانون سه هزار و دو بیست نفر از حقوق دانان عالم از رؤسای دیوان‌های عالی کشور رؤسای کانون‌های و کلاء دادگستری استادان حقوق و مشاغل قضائی شرکت نمودند و این کنفرانس بزرگترین و مهم‌ترین مجمع حقوقی بین‌المللی عالم از حقوق دانان است که تا کنون تشکیل گردیده است تا قبل از کنفرانس دوم مرکز تشکیلات مزبور شهر واشنگتن بود ولی در کنفرانس مزبور محل آن تغییر داده شد و دبیرخانه آن در شهر ژنو است. در ضمن دعوت جهت تشکیل کنفرانس از کانون‌های و کلاء تقاضا شده بود که اسناد و مدارک تاریخی و قوانین فعلی خود را برای ارائه در نمایشگاهی که باین منظور تخصیص داد خواهد شد بفرستند در کمیسیون بین‌المللی کانون موضوع فوق مورد رسیدگی و مشورت قرار گرفت و طبق تصمیم کمیسیون نامبرده اسناد و مدارک ذیل بعنوان مدارک تاریخی از طرف جناب آقای دکتر عاملی وزیر دادگستری با علاقه خاصی تهیه و اسناد و مدارک مزبور در یک جلد زیبای رنگ روغنی کار استادان ایرانی جمع و وسیله آقای فرمانفرمایان بواشنگتن آورده شد اسناد و مدارک مزبور عبارت بود از ۱ - فرمان کورش کبیر - ۲ - کتیبه مربوط بداریوش کبیر - ۳ - آیه‌ای از آیات کلام الله مجید - ۴ - فرمان مشروطیت - ۵ - فرمان مواد ششگانه شاهنشاه آریامهر.

علاوه از اسناد مزبور مجموعه کلیه قوانین ایران از زمان مشروطیت تا کنون نیز وسیله دستگاه اداری کانون تهیه و فرستاده شد و مجموعه قوانین مزبور در ضبط مرکز صلح جهانی باقی خواهد ماند.
کنفرانس دوم صلح جهانی طبق برنامه قبلی از روز ۱۲ سپتامبر ۱۹۶۵ مطابق با ۲۱ شهریور ۱۳۴۴ شروع گردید روز یکشنبه ۱۲ سپتامبر اختصاص به ثبت اساسی شرکت کنندگان و تشکیل کمیته‌های مختلف داشت و از ساعت ۶ تا ۸ بعد از ظهر از طرف کانون و کلاء کلومبیا دعوت و پذیرائی بعمل آمد چون آقای ارل وارن رئیس دیوان عالی کشور آمریکا در جزء میزبانان بود سلام جناب عالی را بایشان رسانیده عذر از عدم امکان حضور بعلت کسالت خواستم و در همان برخورد اول آقای ارل از پذیرائی گرم صمیمانه‌ای که در ایران از ایشان بعمل آمد اظهار تشکر نموده متقابلاً سلام و تهنیت خود را برای جناب عالی و هیئت مدیره کانون و کلاء بوسیله اینجانب فرستادند و آرزو کردند که باز بملاقات آقایان موفق شوند.

روز دوم دوشنبه ۱۳ سپتامبر جلسه عمومی کنفرانس در ساعت هشت و نیم صبح بریاست آقای چارلز راین دبیر مرکز صلح منعقد و خطابه های خیر مقدم و افتتاحیه از طرف رئیس قانون و کلاء کلومبیا و رئیس قانون و کلاء امریکا و دادستان کل امریکا و رئیس دیوان عالی کشور امریکا و رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری ایراد گردید و روز مزبور بنام روز قانون در تمام دنیا اعلام شد و در جلسه بعد از ظهر نطق هائی طبق برنامه قبلی بهمان مناسبت ایراد شد و پیام های سران کشور های شرکت کننده در کنفرانس با اطلاع حاضرین رسانده شد و برنامه کنفرانس و نظامات آن نیز اعلام گردید که یکی از نظامات آن خود داری از اظهار نظر و بحث در مورد امور سیاسی کشورها در کنفرانس بود.

پس از خاتمه جلسه عمومی عموم حاضرین بنمایشگاه اسناد و مدارک تاریخی راهنمایی شدند برای هر یک از کشورها غرفه ای اختصاص داده شده بود و طبق اظهار متصدیان نمایشگاه عده زیادی بتمشای غرفه ایران رغبت و میل نشان میدادند.

از ساعت ۶ تا ۸ بعد از ظهر از طرف قانون و کلاء امریکا در عمارت آندرسن پذیرائی بعمل آمد.

روز سوم سه شنبه ۱۴ سپتامبر برنامه کار کنفرانس شروع گردید و مسائل مزبور در جلسات مخصوص خود در همان عمارت هتل هیلتن واشنگتن که محل انعقاد کنفرانس بود مورد رسیدگی و بحث قرار گرفت.

۱ - دادگاه های موجود بین المللی و دادگاه های پیشنهادی .

۲ - قانون قضائی .

۳ - حقوق بین الملل در دادگاه های کشورها .

۴ - ارتباطات بین المللی .

صبح روز مزبور حضور رئیس جمهور امریکا در کنفرانس جزء برنامه قرار گرفت و در فاصله بین جلسات بحث آقای جانسن رئیس جمهور در جلسه عمومی کنفرانس حاضر و نطقی که هدف آن تقویت و حمایت از قانون بود ایراد گردید که مورد تحسین مکرر حاضرین قرار گرفت در شب هم در گالری ملی صنایع هنری پذیرائی بعمل آمد .

روز چهارشنبه ۱۵ سپتامبر مسائل ذیل در جلسات صبح و عصر کنفرانس مورد بحث قرار گرفت .

- ۱ - تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی .
- ۲ - دیوان‌های داوری .
- ۳ - حقوق بشر .
- ۴ - همکاری بین‌المللی قضائی .

چون هر یک از حاضرین در جلسه نسبت بمطالبی که قبلاً مطلعین در رشته‌های مخصوصی تنظیم نموده بودند تا پنج دقیقه حق صحبت داشتند در جلسات بحث مزبور از طرف اینجانب در مورد سرمایه‌گذاری خارجی در کشورها و آقای مجید ابراهیمی در مورد حقوق بشر پیشنهاداتی شد که هر دو مورد توجه قرار گرفت و در گزارش تصمیمات کنفرانس که در پایان کنفرانس اعلام گردید تأیید شده و چون مذاکرات کنفرانس در کتاب مخصوص انتشار می‌یابد از ذکر تفصیلی آن فعلاً خودداری میشود و کتاب مزبور باید از طرف قانون‌خواسته شود که در ضبط قانون برای مراجع کمیسیون بین‌المللی قانون درآینده موجود باشد .

پیشنهاد اینجانب این بود که در مورد سرمایه‌گذاری باید منافع کشورهای هم که در آن سرمایه‌گذاری میشود تأمین و رعایت گردد و سرمایه‌گذاری دارای جنبه اقتصادی باشد و بمقاصد سیاسی و دخالت در امور کشورها نباشد و قوانین بین‌المللی باید برای این منظور وضع گردد آقای مجید ابراهیمی پیشنهاد نمود که اجراء شدن حقوق بشر بوسیله نظارت بین‌المللی باید تأمین گردد .

شب در عمارت دیوان عالی کشور آقای ارل وارن رئیس دیوان عالی کشور و اعضاء دیوان عالی کشور از عموم شرکت‌کنندگان کنفرانس پذیرائی نمودند و از تمام قسمت‌های دیوان عالی کشور دیدن بعمل آمد .

روز پنجشنبه ۱۶ سپتامبر موضوعات ذیل مورد بحث واقع شد :

- ۱ - خلع سلاح ۲ - مالکیت صنعتی و فکری ۳ - تحقیق و تعلیم در حقوق بین‌الملل ۴ - توسعه حقوق بین‌الملل و حفظ اصول کلی مؤسسات بین‌المللی .
- در موضوع حفظ صلح اینجانب از پنج دقیقه وقت استفاده مطالبی در موضوع مهیا کردن افکار عمومی مردم دنیا برای احترام قانون اظهار نمودم . زبان هائی که

در کنفرانس صحبت میشد انگلیسی و فرانسه و اسپانیولی بود که فوراً نطق هر ناطقی باین سه زبان ترجمه میشد.

عصر آنروز در کاخ وزارت خارجه از طرف وزیر امور خارجه پذیرائی بعمل

آمد.

روز جمعه ۱۷ سپتامبر خلاصه گزارش‌های مخبرین کمیته‌ها در جلسه عمومی و کارهای آینده مرکز صلح خوانده شد.

روز ۱۸ سپتامبر آخرین جلسه عمومی کنفرانس بریاست آقای چارلز راین دیبر مرکز صلح ساعت ۹ صبح تشکیل گردید تا گزارش‌ها بتصویب جلسه عمومی کنفرانس برسد در ابتدای جلسه این جانب تقاضای صحبت کردم و اجازه صحبت داده شد در ضمن نطق کوتاه شاید ده دقیقه تذکر دادم که برای حفظ صلح لازم است بیک واقعیتی توجه شود و آن فاصله زیاد بین کشورهای صنعتی غنی و کشورهای دیگر فقیر یا در حال توسعه است وضع بد زندگی مردم کشورهای اخیرالذکر و خرابی وضع اقتصادی موجب میشود که از عدم رضایت مردم بر علیه صلح اخلاص شود و از این نقطه ضعف آنهاست که صلح و آرامش را بر هم میزنند استفاده میکنند و مقدم بر هر چیز اصلاح وضع اقتصادی این کشورهاست و بهترین موقعیت برای تذکر این واقعیت در این کنفرانس بود باید این مسئله مورد توجه حقوق دان‌ها قرار گیرد تا با کمک آن‌ها طرح‌هایی مورد مطالعه قرار گیرد که از طریق تصمیمات و مقررات بین‌المللی حقوق کشورهای فقیر ویا در حال توسعه رعایت گردد آقای چارلز راین مطلب فوق را در ضمن بیان مختصری تأیید و اظهار تشکر نمود و مطلب مزبور مورد توجه حاضرین در جلسه عمومی نیز قرار گرفت و بعد از جلسه هم از طرف مخبرین مطبوعات با اینجانب مصاحبه راجع بنطق فوق بعمل آمد.

پس از نطق اینجانب گزارش‌ها تصویب و قطع‌نامه کنفرانس اعلام و شرح ذیل بعنوان اعلامیه ایمان صادر گردید.

«در هفته گذشته قریب سه هزار نفر از حقوق دان‌ها و اعضاء مشاغل حقوقی

از ۱۱۰ کشور دور هم جمع شده و مسائلی را که از نظر صلح و نظم و رفاه و آسایش عموم ملل اساسی است مورد بحث قرار داده‌ایم مستشاران دیوان عالی کشور بسیاری از ممالک برای اولین بار با یکدیگر برای مذاکره راجع بنقش خود

در پیشرفت حکومت قانون ملاقات نموده‌اند اولین روز جهانی قانون را که ۳ سپتامبر ۱۹۶۵ باشد ما افتتاح نموده‌ایم و برای اولین مرتبه در زیر یک سقف مدارک قانونی اساسی انسان حاضر را که شامل ماگنا کارتا از انگلستان و اعلامیه حقوق بشر از فرانسه و اعلامیه حقوق از آمریکا را جمع‌آوری شده دیده‌ایم ما از تمام اطراف دنیا در این کنفرانس حضور یافته‌ایم زیرا :

الف - پیشرفت هائی در زمان ما در عالم واقع شده که هر ملتی را بملت دیگر بطوری متصل نموده که قابل جدا شدن نمیباشد .

ب - ما معتقدیم که آینده هر ملتی بستگی بقدرت انسانی دارد که بتواند وسائل حفظ صلح را بجهت تصفیه عادلانه و مؤثر اختلافات بین‌المللی بوجود آورد .

ج - ما معتقدیم که بعنوان حقوق دانان و اعضاء مشاغل حقوقی بعزت ترغیب خاص خود مسئولیت مخصوصی داریم که دائماً کوشش در اصلاح و تکمیل این وسائل نمائیم و بعقیده ما موفقیت ما بستگی باین دارد که مردم دنیا بهتر همدیگر را بشناسند و بین آنها همکاری زیادتری وجود داشته باشد

د - ما وضع وخیم بسیاری از اختلافاتی را که دنیا را متزلزل نموده درک مینمائیم و میدانیم که فقط از راه اعمال حکومت قانون است که میتوانیم به هدف‌های خود برسیم .

ه - ما معتقدیم که این اختلافات بیشتر تأیید میکنند که ما باید کوشش بیشتری در راه حسن تفاهم بین‌المللی و صلح از طریق حکومت قانون بنمائیم زیرا تاریخ دنیا و تاریخ هر ملتی این تعلیم را میدهد که فقط در لوای قانون نظم و عدالت ممکن است برقرار شود و فقط در سایه نظم و عدالت است که مللی که بهم پیوستگی دارند قادر به پیشرفت یا حتی بقاء خواهند بود .

این مسائل است که ما را بگرد هم جمع نموده راجع باین مسئله و موضوعات دیگر تبادل نظر نموده‌ایم .

دادگاه‌های بین‌المللی ، قانون فضائی ، ارتباطات بین‌المللی ، تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی ، دادگاه‌های داوری ، حقوق بشر ، همکاری بین‌المللی قضائی ، خلع سلاح ، مالکیت صنعتی و فکری ، تحقیقات و تعلیم حقوق بین‌الملل

توسعه حقوق بین‌الملل، ما معلومات بیشتری نسبت باین مسائل در نتیجه آگاهی از نظریات همدیگر کسب نموده‌ایم و در خاتمه رسماً :

- ۱ - مجدداً اعلامیه اصول صلح از طریق حکومت قانون موضوع تصمیم در اولین کنفرانس واقع در شهر آتن را تأیید مینمائیم.
- ۲ - حمایت واقعی دائمی خود را از صلح از طریق حکومت قانون را که در برنامه کنفرانس آتن ذکر است اعلام مینمائیم.
- ۳ - قول میدهیم که مساعی دائمی و صادقانه خود را با یکدیگر و در کشورهای خود و در مؤسسات قانونی بکاربریم تا به هدف‌ها خود که عبارت از تقویت و توسعه قوانین دنیائی و مؤسسات دنیائی و ناحیه‌ای و قانونی و قضائی باشد نائل شویم.

۴ - ایمان راسخ خود را اعلام میداریم که هر قدر اختلافات موقت وجود داشته باشد به یک نظام دنیائی بر اساس قانون میتوان نائل گردید و با تصمیم صبورانه و کوشش و کار میتوان باین مقصود رسید.

این است اعلامیه سال ۱۹۶۵ ایمان بنظام دنیا بر اساس قانون در ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۵ در واشنگتن D. C. نوشته شد.

آخرین جلسه عمومی کنفرانس با قرائت اعلامیه پایان یافت

صورت مذاکرات در کمیته‌ها و جلسات بحث و جلسات عمومی و گزارش‌های کمیته‌ها در کتاب جداگانه‌ای چاپ خواهد شد و انتضا دارد که از دبیرخانه مرکز صلح که فعلاً در ژنو است کتاب سزبور برای ضبط در قانون و کلاء و مراجعات بعدی خواسته شود همانطور که عرض شد در سال ۱۹۶۷ سومین کنفرانس صلح از طریق حکومت قانون در شهر دهلی هند منعقد خواهد گردید.

یک نسخه از تصمیمات کنفرانس که بزبان انگلیسی است بضمیمه این گزارش تقدیم میشود.

با تقدیم احترامات

ارسال خلعت‌بری